

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie wat betreft passende aandacht door aanbieders van een gebruikersinterface
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het is belangrijk dat mediagebruikers toegang hebben tot mediadiensten van algemeen belang: een breed, lokaal, kwalitatief hoogwaardig en origineel media-aanbod. Als deze diensten van algemeen belang echter niet zichtbaar en vindbaar worden gemaakt, zijn ze niet toegankelijk voor de mediagebruiker, en kunnen omroeporganisaties hun belangrijke democratische rol niet meer vervullen met alle mogelijke gevolgen voor de samenleving. Een gebrek aan zichtbaarheid en vindbaarheid heeft ook een belangrijke economische impact op de omroeporganisaties. Om de toegang tot inhoud van algemeen belang te waarborgen, zijn maatregelen nodig die ervoor zorgen dat mediadiensten en inhoud van algemeen belang voldoende zichtbaar en vindbaar zijn. Artikel 7 bis van de AVMD-Richtlijn biedt de lidstaten de mogelijkheid om in dit verband de nodige maatregelen te nemen. Voorliggend wijzigingsdecreet bevat een regelgevend kader rond passende aandacht voor omroepprogramma's van algemeen belang.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier betreft het Beleidsveld Media, Inhoudelijk Structuur Element V. Mediabeleid.

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024-2029 stelt:

In een veranderend medialandschap is het moeilijker geworden om lokale content te vinden door de invloed van internationale platformen die als "poortwachters" opereren. Daarom is het belangrijk om ervoor te zorgen dat diverse Vlaamse audiovisuele media zichtbaar en vindbaar blijven. Dit om onze Vlaamse cultuur, creativiteit en identiteit te beschermen en te voorkomen dat onze kwalitatieve lokale content verdwijnt in het grote aanbod van internationale spelers. Op basis van het onderzoek door imec-SMIT, VUB werken we een regelgeving uit.

De beleidsnota media 2024-2029 stelt in het luik OD V.1.2 *Samen met onze partners garanderen we een dynamisch en evenwichtig omroeplandschap in Vlaanderen:*

Bij de herziening van het mediadecreet zal ik focussen op passende aandacht, zichtbaarheid en vindbaarheid voor audiovisuele en auditieve mediadiensten van algemeen belang in Vlaanderen [...].

De BBT media 2025 stelt onder het luik OD V.1.2 *Samen met onze partners garanderen we een dynamisch en evenwichtig omroeplandschap in Vlaanderen:*

Niet alleen de mediaspelers leveren inspanningen om een duurzaam en kwalitatief lokaal aanbod te garanderen en van de Vlaamse mediasector een sterke economische sector te maken. Daarnaast is er ook nood aan een toekomstgericht regelgevend kader. Het mediadecreet moet aan de veranderingen in het medialandschap worden aangepast, rekening houdend met het evoluerende Europese regelgevende kader. Hierbij zal aandacht gaan naar passende aandacht, zichtbaarheid en vindbaarheid voor audiovisuele en auditieve mediadiensten van algemeen belang in Vlaanderen [...].

Voorliggend ontwerp van decreet bevat een regelgevend kader rond passende aandacht voor omroepprogramma's van algemeen belang.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Inspectie van Financiën verleende een positief advies op 9 juni 2025 en verklaarde dat dit ontwerp geen financiële weerslag heeft.

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch- en taaladvies nummer 2025/222 van 20 juni 2025.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Vlaamse omroeporganisaties vormen de ruggengraat van onze Vlaamse identiteit. De verhalen die ze vertellen (van entertainment tot fictie, van animatie tot non-fictie) dragen bij aan de gemeenschapsvorming. Ze doen dit door de Vlaamse mediagebruikers toegang te verschaffen tot een breed, lokaal, kwalitatief en origineel media-aanbod. Daarnaast dragen ze bij tot geïnformeerde burgers door het aanbieden van nieuws en actualiteit. Geïnformeerde burgers zijn essentieel voor een goede werking van de democratie. Tegen deze achtergrond werd er in het verleden steeds een beleidskeuze gemaakt voor het veiligstellen en het stimuleren van kwaliteitsvolle producties en het garanderen van een sterke Vlaamse audiovisuele sector vanuit cultureel, democratisch en maatschappelijk oogpunt.

Het volstaat echter niet dat lokale producties en nieuws gefinancierd, geproduceerd en beschikbaar gemaakt worden. Indien deze lokale producties en nieuwsberichtgeving niet zichtbaar en vindbaar zijn voor de mediagebruikers, zullen deze programma's niet meer bekeken/beluisterd worden. Hierdoor kunnen omroeporganisaties hun belangrijke rol niet meer vervullen met alle mogelijke gevolgen voor de samenleving. Naast de belangrijke maatschappelijke rol van omroeporganisaties die dan dreigt verloren te gaan, heeft het gebrek aan zichtbaarheid en vindbaarheid ook een belangrijke economische impact op de omroeporganisaties. Beperkte vind- en zichtbaarheid zorgt voor een lager bereik wat zal leiden tot minder reclame-inkomsten.

De toegang van de mediagebruiker tot content, zowel auditief als audiovisueel, is de afgelopen jaren erg veranderd. Die verandering komt door de verschuiving naar meer niet-lineaire consumptie van content en door de opkomst van nieuwe poortwachters. Invloedrijke onlineplatforms zoals, zoekmachines, aanbieders van videoplatformdiensten en aanbieders van gebruikersinterfaces van mobiele toestellen, smart TV's en smart speakers fungeren steeds vaker als doorgeefluik tussen de aanbieders van media-inhoud en het publiek.

Die nieuwe poortwachters beschikken niet (altijd) over redactionele verantwoordelijkheid, maar kunnen wel een beslissende invloed hebben op de inhoud en informatie waartoe de mediagebruiker toegang heeft, door te bepalen welke inhoud het snelst of meest zichtbaar en vindbaar is. Beslissingen over wat bijvoorbeeld op de landingspagina van een smart-tv of in de aanbevelingen zal verschijnen, worden bepaald door algoritmes en redactionele keuzes, maar ook door commerciële redenen en commerciële afspraken. Door hun grotere financiële slagkracht kunnen internationale streamingaanbieders of aanbieders van videoplatformdiensten makkelijker en op veel grotere schaal commerciële overeenkomsten afsluiten met aanbieders van gebruikersinterfaces ten koste van lokale Vlaamse spelers met minder middelen en dus minder onderhandelingsmogelijkheden.

Op basis van voorgaande wordt het duidelijk dat de controle over wat mediagebruikers te zien of te horen krijgen van de lokale omroeporganisaties verschuift naar nieuwe poortwachters. Het risico daarvan is dat vooral apps en content van internationale spelers of apps en content die commercieel goed scoren of waarover deze poortwachters commerciële afspraken hebben gemaakt meer zichtbaar en vindbaar aangeboden worden, waarbij het lokale aanbod steeds vaker de duimen zal moeten leggen.

Om aan bovenstaande bezorgdheid tegemoet te komen, werd reeds in 2018 artikel 7bis aan de AVMD-Richtlijn toegevoegd. Dit artikel stelt het volgende: *“De lidstaten kunnen maatregelen nemen om passende aandacht voor audiovisuele mediadiensten van algemeen belang te waarborgen.”* Dit artikel werd omgezet in artikel 155/1 van het Mediadecreet: *“Met het oog op het verzekeren van pluralisme in de media, vrijheid van meningsuiting en culturele diversiteit kan de Vlaamse Regering criteria vastleggen en maatregelen opleggen aan ondernemingen om ervoor te zorgen dat er passende aandacht wordt voorzien, en zichtbaarheid en vindbaarheid wordt gegarandeerd voor televisiediensten van algemeen belang.”* Tot op heden heeft de Vlaamse Regering geen initiatief genomen om die criteria en maatregelen uit te werken.

In tegendeel, artikel 155/1 riep de voorbije jaren een aantal vragen op. De plaats van het artikel 155/1 in het Mediadecreet zorgt bijvoorbeeld voor onduidelijkheid, nl. kunnen de maatregelen die de Vlaamse Regering kan nemen alleen opgelegd worden aan de aanbieders van televisiediensten zelf of niet. Daarnaast beperkt artikel 155/1 van het Mediadecreet de garantie inzake passende aandacht tot televisiediensten van algemeen belang, terwijl de bezorgdheid inzake passende aandacht niet beperkt is tot de televisiediensten, maar ook geldt voor radiodiensten.

Om na te gaan hoe passende aandacht, zichtbaarheid en vindbaarheid voor audiovisuele en auditieve mediadiensten van algemeen belang in Vlaanderen zou kunnen verzekerd worden, bestelde het Departement CJM een studie bij imec-SMIT, Vrije Universiteit Brussel¹. Deze studie vormde een belangrijke inspiratiebron voor een nieuw regelgevend kader inzake passende aandacht, dat via voorliggend voorontwerp van decreet aan het Mediadecreet wordt toegevoegd.

Voor aantal bepalingen die door dit decreet worden ingevoerd of worden gewijzigd in het Mediadecreet zijn nog bijkomende uitvoeringsmaatregelen nodig. De modaliteiten van de verplichtingen inzake passende aandacht die door dit decreet worden ingevoerd en de mate waarin bepaalde omroepprogramma's passende aandacht moeten krijgen, zullen worden vastgesteld in een

¹ Imec-SMIT, Vrije Universiteit Brussel (2024). Studie omtrent passende aandacht, zichtbaarheid en vindbaarheid voor audiovisuele en auditieve mediadiensten van algemeen belang in Vlaanderen, 16 januari 2025 (hierna: “Studie passende aandacht”).

Besluit van de Vlaamse Regering. Pas op dat ogenblik zal de regeling inzake passende aandacht volledig uitvoerbaar zijn. Voorliggend decreet zal dan ook samen met dit besluit in werking treden op een datum die de Vlaamse Regering zal vaststellen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Zie memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse Overheid.

B. ESR-TOETS

Deze is niet van toepassing op voorliggend voorontwerp van decreet.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorontwerp van decreet heeft geen impact op het personeel van de Vlaamse Overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerp van decreet heeft geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Eens de Vlaamse Regering haar eerste principiële goedkeuring heeft gegeven aan voorliggend voorontwerp van decreet zijn volgende vervolgstappen gepland:

- inwinnen van het advies van de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (adviestermijn 30 dagen);
- inwinnen van het advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens;
- kennisgeving van het voorontwerp van decreet aan de Europese Commissie met toepassing van Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij;
- tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse Regering;
- inwinnen van het advies van de Raad van State (adviestermijn 30 dagen);
- voorleggen van het voorontwerp van decreet aan de Vlaamse Regering voor definitieve goedkeuring;
- voorstelling van het ontwerpdecreet aan de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media van het Vlaams Parlement;
- bespreking en stemming van het ontwerpdecreet in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie voor wat betreft passende aandacht;
- 2° de Vlaamse minister van Brussel en media te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen);
- 3° de Vlaamse minister van Brussel en media te gelasten over het voormelde voorontwerp van decreet het advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens in te winnen;
- 4° de Vlaamse minister van Brussel en media te gelasten het voorontwerp van decreet aan de Europese Commissie ter kennisgeving te brengen met toepassing van Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij.

De Vlaamse minister van Brussel en media

Cieltje VAN ACHTER

Bijlagen

- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie wat betreft passende aandacht door aanbieders van een gebruikersinterface;
- Memorie van toelichting;
- Advies van de inspectie van Financiën dd. 9 juni 2025;